

SREDNJA ŠOLA
JOSIPA JURČIČA
IVANČNA GORICA

Iskrice

številka 2 (tematska številka: Okrogla miza Jurčič - Tavčar)
marec 2024, šol. leto 2023/2024

*Blagor mu, ki ima v časih groze in trepeta
še moč spominjati se zornih prejšnjih dni.
(vodna misel v Cvetje v jeseni I. Tavčarja)*

V ponedeljek, 4. marca 2024, je minilo 180 let od rojstva pisatelja in novinarja Josipa Jurčiča, po katerem je, kot edina v Sloveniji, poimenovana naša srednja šola. V sodelovanju z zavodom Prijetno domače smo ta dan obeležili na prav poseben način. Izvedli smo okroglo mizo o Josipu Jurčiču in njegovem pisateljskem nasledniku Ivanu Tavčarju.

Učitelja naše šole Lea Kastelic in Igor Gruden sta se z gostjami, dr. Urško Perenič in dr. Ireno Selišnik s Filozofske fakultete v Ljubljani ter z dr. Natašo Jakop iz ZRC SAZU, pogovarjala o literarnih, socioloških in jezikovnih vidikih nekaterih del obeh pisateljev.

Eminentne raziskovalke so povedale marsikaj zanimivega in tehtnega o tistih časih ter tudi o vplivu takratnih dogodkov na današnji čas. Prisotni so bili dijaki tretjih gimnazijskih oddelkov in tudi nekaj profesorjev. Upamo, da bomo s takimi in podobnimi dogodki še večkrat obogatili reden pouk. V nadaljevanju navajamo zapis razgovora našega omizja.

Lea Kastelic, Igor Gruden

Okrogla miza Jurčič – Tavčar

Na današnji okrogli mizi združujemo in povezujemo odzive na naša dva pisatelja, ki jima je bilo nedolgo nazaj posvečeno kulturno leto: Jurčiču l. 2021, Tavčarju pa poleg Kajuha l. 2023. Skušali bomo spoznati del tistega časa in ugotoviti, kaj je v njunih delih še vedno aktualnega in zanimivega.

Izhodiščna misel (vir: Intervju Igorja Bratoža z Vesno Lemač, Delo, 20. 1. 2024):

»Zmeraj je treba družbena pravila in ustaljene prakse udobnega življenja preizpraševati – in prekršiti, če se ne zdijo smiselna – šele tako lahko malo globlje zadiháš.« Torej sta oba, Josip Jurčič in Ivan Tavčar, vsaj preizpraševalca svoje dobe, dobra opazovalca in zapisovalca svojega časa.

Dr. Perenič, ali lahko z nami delite vzgibe, nagibe, za delo o Tavčarju Na valovih življenja. Zakaj tak naslov?

Najbrž le peščico dijakov zanima (klasična) slovenska književnost, a imam privilegij, da učim študente, ki naj bi jih to res zanimalo. Najdejo pa se tudi kakšne dijaške oči, ki se ob tem zasvetijo. Jurčič, sicer faliran študent, ni obupal in nam s svojim delom lahko služi kot zgled in vzor. Tavčar je bil podoben, a bolj ambiciozen, dosegel je višjo izobrazbo, postal pravnik, župan. »Na valovih življenja« bi veljalo za oba – njuna umetnost je avtentična, izhaja iz njune izkušnje, pisala sta o tistem, kar sta poznala in doživela ter to literarno oblikovala in zato sta prepričljiva do danes.

Če še izhajamo iz tega dela iz l. 2023: Nemška povest o lepi vdovi Amaliji iz Izmirja, v katero so bili vsi zaljubljeni, je ugajala tudi mlademu Tavčarju (v času nižje – 4. gimnazije v Novem mestu, ko je bil star 12–14 let). Tavčar o tej povesti pravi – »Ker je žalostno poginila, se mu je še bolj priljubila« – je to neke vrste napoved lika in usode Mete iz Cvetja v jeseni? Tavčarjeva novela Madam(a) Amalija iz l. 1875 – kot pravite – je »pratekst« o ljubezni dekleta milega obraza v Cvetju v jeseni. Naše poslušalce bo gotovo zanimalo tudi, kolikšen vpliv je imel »maš« Jurčič na literarni izraz in prikaz ljubezenskih težav mladega Tavčarja.

Perenič: Oba sta imela več močnih ljubezenskih izkušenj, posebej Tavčar. To je bila tudi velika motivacija za njuno pisanje. A sta pri tem različna: Jurčič je snoval v času, ko še ni bilo modernega pripovedništva. Bil je inovator, v slovensko književnost je prinesel tisto, česar do tedaj ni imela: prvi slovenski roman, zgodovinsko oz. turško povest (Jurij Kozjak), tragedijo o Veroniki Deseniški ... Ko nastopi Tavčar, vse to že obstaja, a ubere svojo pot, izhaja iz svojih erotičnih doživljanj z nedosežnimi, materialno bolj stoječimi ženskami ter vse te izkušnje prelije v čudovite ljubezenske zgodbe. Vrhunec je nedvomno Cvetje v jeseni, motiv pomembne ženske pa je navzoč že prej v noveli Madam Amalija.

Če se še enkrat navežemo na »pratek«, iz katerega je izšlo Cvetje v jeseni, in sicer na podobo narave, idilične predstavitve podeželja. Ne gre le za preprost prikaz, ampak za to, da priroda Janezu v Cvetju v jeseni daje nove moči ob vračanju v mesto. Prosimo za pojasnitev antagonizma med mestno civilizacijo in naravo ter med mestnim in kmetijskim v povezavi z avtobiografskosti protagonistu – na eni strani širni svet, na drugi Poljanska dolina (tako Tavčar kot Janez, ampak vrača se tja, kjer ima večne korenine slovenski narod!) – Kako pa je s prikazom podeželja pri Jurčičevem Desetem bratu? Vzporednice?

Perenič: Antagonizem med mestom in vasjo je značilen za večino slovenskih pisateljev tistega časa, saj so bili po večini kmečkega rodu. Vsi so večinoma izhajali iz podeželja, iz vasi in se uka željni odpravili v mesto – tisti čas v Ljubljano, kamor se odpravijo Jurčič, Tavčar in tudi njihovi junaki in potem, če je bilo mogoče, tudi na Dunaj. Ta antagonizem izražajo tudi v svojih delih. Hkrati pa je v njihovih delih prikazan vzpon nekoga, ki je kmečkega rodu med izobraženca. Pri Jurčiču si Lovre »prisluži« Manico in premožnejši dom, podobno je tudi pri Tavčarju, čeprav se on zateče v naravo. Na podeželje se vrne, tako kot Lovre, z izobrazbo. To je skupna točka, čeprav so poti nekoliko drugačne. Tavčar se rad vrača tja, od koder je izhajal. Vemo tudi, da si je ob pomoči ženine tete kupil posestvo na Visokem, v neposredni bližini svojega rojstnega kraja Poljane, vendar šele potem ko se je izobrazil in gospodarsko opolnomočil.

Tavčar – Jurčič – Cankar – Kajuh: ženske kot femme fatale. Tako pri Tavčarju (Cvetje ..., M. Amalija) kot Jurčiču (Deseti brat, Veronika Deseniška, Lepa Vida ...), Cankarju (Pohujšanje ... Lepa Vida, Martin Kačur ...), pri Kajuhu, v njegovih ljubezenskih pesmih, se ženska pojavlja kot femme fatale ali pač svetli predmet poželjenja ali pa enostavno kot ženska, ki je ne le lepši, ampak tudi močnejši spol. Velikokrat deluje kot nedosegljiva Dulcinea, odnos z njo pa često ne kot najbolj perspektiven in zadovoljujoč. Je to neke vrste slovensko svetobolje, mogoče le odsev umetnikovega življenja/hrepenjenja ali kaj drugega? Kako bi opisali položaj žensk v 2. polovici 19. in v 1. polovici 20. stoletja? Kakšno je bilo torej (primerno) občutenje ljubezni?

Selišnik: 19. stoletje je doba vzpona romantične ljubezni, ki se uveljavi bolj v meščanskih krogih, na podeželje pronica precej počasneje, kjer se dogovorjene poroke ohranjajo še v medvojno obdobje. V meščanskih krogih pa to, da si sam izbereš partnerja, postane del projekta razsvetljenstva – po francoski revoluciji, ko človekove pravice pomenijo tudi, da si sam izbiraš poklic, se prosto seliš in izbiraš tudi partnerja. V 19. stoletju se te ideje dokončno uveljavijo, prevlada romantična ljubezen, vendar pa ljubezen, ki jo želijo meščani, ni strastna, viharna ljubezen. Meščani si želijo koncept večne duhovne zveze med žensko in moškim, prijateljstva med njima, intimnosti, bližine, izražanja čustev, kar ni toliko drugače kot danes. Na začetku 20. stoletja traja kar dolgo časa, da se dva odločita za (dolgotrajno) zakonsko zvezo, saj ločitev ni mogoča. Romantična ljubezen postane ideal in začne prodirati počasi tudi na kmete, kjer je čedalje manj zakonskih zvez med bratranci in sestričnami ter se začnejo vzpostavljati drugi tabuji. Kaj si v 19. stoletju želijo ženske v literaturi (tako ženski in moški) kot romantično ljubezen: intelektualca, ki prihaja s kmetov; v tujini pa imajo glavno vlogo ljubimca plemiči. V Sloveniji le-teh ni oz. so Nemci, to pa 'ne sodi' v slovenski roman. Literarni junaki so torej intelektualci: če pišejo moški, so to taki intelektualci, ki občutijo svetobolje (ki ni le posledica romantike, ampak dunajske moderne, posledica modernizacije družbe, več mladih je na srednjih šolah in univerzi (habsburški sistem je bil precej bolj odprt kot po drugih državah po Evropi)). Ni več v navadi, da bo sin podedoval poklic očeta, pojavi se možnost izbire, možnost socialne mobilnosti, s tem pa tudi veliko novih dilem. Ženske si torej (v literaturi) želijo aktivnega intelektualca (npr. zdravnika), moški pa pišejo bolj o umetniških dušah, kar kaže na rahlo razhajanje. Romantični ideali prevladajo. Imamo pa tudi kar nekaj spominov slovenskih politikov, ki svoje žene niti ne omenijo, celo poglavje pa namenijo svoji neuslišani ljubezni.

So se taka razmerja, občutenja pojavljala tudi proti 1. svetovni vojni ali celo kasneje?

Selišnik: Ta razmerja se začnejo spreminjati v medvojnem obdobju z večjo emancipacijo žensk. Socialne in gmotne razlike se lažje prečijo. Ideali romantične ljubezni seveda ostajajo, je pa (indikativno!) več ločitev.

Kako bi lahko primerjali jezik Jurčiča in Tavčarja s takratnim in današnjim knjižnim govorom? Se ve, kako se je tedanji pogovorni jezik razlikoval od knjižnega?

Jakop: Jezik lahko danes uporabljamo precej svobodno, različni so »jeziki« npr. v opravičilih staršev, SMS-ih, prošnjah itd. Jurčičevi časi so bili iz tega vidika precej drugačni. Slovenščina (narečna) se je govorila na podeželju, v mestih je bilo veliko/več govornikov in pisane nemščine. Knjižni slovenski jezik na področju današnje Slovenije ni bil poenoten. Po področjih (Kranjska, Štajerska itd.) so malo popustili in dobili smo skupno podobo govornega knjižnega jezika, ki je bil blizu temu, kar imamo

danes. Jurčič je bil kot urednik Slovenskega naroda (prvega dnevnika) pod velikim pritiskom. Zelo se je trudil s pravilnim zapisom, Levstik pa ga je npr. večkrat kregal, da ga je kje polomil.

Oba, Jurčič in Tavčar sta bila napredna intelektualca, zavedna Slovenci. Primerjava z U. Perenič, Na valovih življenja, str. 159: Mrtva srca (1879): Filip Tekstor je »skrahiran študent, klatež, komunist-anarhist z oboda družbe, ki v povest vnaša kritično misel«. Je Filip še en Tavčarjev alter ego? Tavčar je bil namreč vodja »radikalne« politične struje mladoslovencev, Jurčič pa »le« »zmeren« mladoslovenec.

Epizodni, družbeno-kritični, krjavelsko obarvani liki, 'kršitelji družbenih pravil in prakse udobnega življenja', so opazni tudi v Cvetju v jeseni (Danijel, Maruša ...). Je ta »podobnost« z Jurčičem, Desetim bratom naključna? Koliko je bilo v obeh res nekega borbenega duha ali je slo pač le za zavedanje o pomenu narodne buditve, čeprav je bil Tavčar politično bolj aktiven, Jurčič pa kot novinar bolj družbeno?

Perenič: Politični nazor obeh, Jurčiča in Tavčarja se večkrat kaže v sporočilnosti njunih del. Oba sta bila liberalca v tistem času, kar takrat pomeni nacional-liberalca, ki se je zavzemal za slovensko 'reč', jezik, skupnost. Danes je liberalizem pač gospodarska doktrina nekega neoliberalnega trga. Tavčar je bil tudi precej nečimrn: raje kot s slovenskimi katoliki in konzervativci se je povezal z nemškimi liberalci. Ravnal je torej v škodo lastne skupnosti. Tavčarjev Filip Tekstor (povest Mrtva srca) je kritika tega, kar bi danes imenovali neoliberalizem: hlepenje po materialnih dobrinah, vzponu, zaradi česar so naša srca – mrtva. Tavčar na to torej ostro opozarja. Jurčič pa pravi, da izobrazba ni dovolj, pomembno je tudi, da si gospodarsko opolnomočen. Intelektualni, izobraženski razvoj pa takrat ni šel z roko v roki z gospodarskim, ki je za prvim zaostajal.

Leta 2022 je v reviji Jezik in slovstvo izšel članek z naslovom Politično delovanje J. Jurčiča – ko politika veže razum in roke; Prosimo za predstavitev pojmov mladoslovenstvo in južnoslovanska ideja.

Selišnik: Razmere v 19. stoletju si danes težko predstavljamo, zlasti iz vidika vzpostavljanja slovenske nacionalne ideje. V 70. letih, ko se razbohoti ideja panslavizma oz. vseslovanske vzajemnosti in tudi do neke mere južnoslovanska ideja, je Slovincem precej težko. Sedemdeseta leta so bila leta največjega germanizacijskega pritiska, to je bil čas liberalnih vlad na Dunaju, ki so krepila nemško skupnost v habsburški monarhiji in začne se izvajati pritisk na Slovence, hkrati pa se je v slovenskem taboru začel nek generacijski konflikt med mladoslovinci in staroslovinci. Del liberalne skupnosti, zlasti mladi, so postali nezadovoljni s politiko, ki jo je vodil slovenski nacionalni tabor in so bili glede tega, da se sprejemajo neustrezni kompromisi, namesto da bi se zahtevalo več pravic za slovensko skupnost, preprosto ogorčeni.

Starejše generacije so se takrat izobraževale v nemških šolah. Ljudje so si tudi dopisovali v nemščini in

se v slovenski čitalnici pogovarjali po nemško. Niso premogli dovolj slovenskega bogatega besednega zaklada, da bi se pogovarjali v slovenščini. Mlajša generacija je plod drugačnega izobraževalnega sistema, ker je imel slovenski jezik nekoliko več pravic in so bili ogorčeni nad staroslovinci in nad njihovo rabo nemščine. Iz tega vidika sta se začela generacijski konflikt in razkol med mladoslovinci ter staroslovinci ter pritiski z Dunaja. Slovenci so izgubili večino v deželnem zboru in v Ljubljani je začela vladati nemška stranka. To je pomenilo, da so se začeli usmerjati drugam, kjer so alternative – navezali so se na brate Slovence in se začeli ozirati po veliki slovanski skupnosti, kje »sonce nikoli ne zaide«, po južnoslovanstvu.

Razlika med Jurčičem in Tavčarjem (povzetek po U. Perenič: Na valovih življenja): Za ljubezen, čeprav nedosegljivo in pogubno, si je vredno prizadevati. Jurčičevo glavno izhodišče je ljudska, domača, narodna tradicija, pri Tavčarju (Cvetje v jeseni npr.) pa intimna, erotična (erotično neizživeta? – op. IG) 'dogodba', ki preraste v zgodbo o nesrečni ljubezni med stanovsko in socialno neenakima ljubimcema. Pri Jurčiču (Deseti brat) pa nastopata izobraženi kmečki sin in grajska hči. Kakšna je bila takrat raven ženske emancipiranosti? Kaj lahko moškega odvrne od ljubezenskega odnosa z žensko? Je to politika, stan, urbano-ruralno nasprotje (mesto : vas), poklicna kariera, družbena angažiranost ...?

Selišnik: Od ljubezenskega odnosa bi meščana odvrnilo le to, da bi bila izbranka Nemka – v Evropi se pojavi nacionalni diskurz, ki pravi, da se je treba poročati znotraj iste nacionalne skupnosti (vsaj do 1. sv. vojne). Slovenski intelektualci in drugi meščani se poročajo s Slovenkami. Feministke na prelomu stoletja pišejo proti velikim starostnim razlikam med zakoncema (tudi primeri starejših nevest, ne le ženinov). Ženske se začnejo emancipirati, za večino pa je še vedno življenjska izbira zakonski stan in gospodinjenje. Bogatejši imajo seveda zagotovljen servis služabnikov in ženska je lahko tudi kaj drugega, ukvarja se npr. s poslovanjem (celo vodi podjetja (žena Dragotina Hribarja npr.)); izbori si svoj prostor pod soncem. Stopajo na trg delovne sile: učiteljice, uradnice (npr. strojepiske) ... medicinske sestre – za nekatere velja celo celibat – če se poroči, izgubi svoj poklic, delovno mesto. A tudi vojaki, policisti morajo za poroko dobiti posebno dovoljenje.

Perenič: Vojak je bil tudi Tavčarjev oče, a Tavčar ni bil dedič, saj je bila mati že pol leta noseča, ko se je oče vrnil iz vojske. Jurčič zaradi svojega gmotnega položaja ni bil zaželen snubec. Ohranjenih je veliko pisem z Mario Schwentner – hčerjo čevljarkega mojstra iz krakovskega predmestja. Ko sta že načrtovala poroko, je bil njen oče zaradi slabega finančnega stanja in negotovega Jurčičevega poklica proti poroki, čeprav Jurčič ni imel slabe plače – na letni ravni zdravniške plače. A je bilo premalo, da bi lahko preživljal družino.

Kategorična lastnost Tavčarjeve avtorske poetike je ljubezen, za katero se je vredno potruditi. Tavčarjevo izhodišče je intimna zgodba oz. dogodba, Jurčiču je glavno izhodišče domača tradicija. Kako pa se po vašem mnenju to konkretno

odraža pri izkazovanju ljubezni, torej Janez-Meta, Lovre-Manica?

Perenič: Pri Tavčarjevem Cvetju v jeseni je jasen programski napotek slovenskim izobražencem, naj se poročajo s slovenskimi dekleti, po možnosti s podeželja, ki bodo poskrbele za nadaljevanje slovenskega rodu.

Lani je pod okriljem ZRC SAZU že osmič potekal izbor Beseda leta (ujma, nutrija, bralna pismenost, draginja in kratka UI). Prosimo za kratko predstavitev projekta Beseda leta, kako poteka izbor; kategorija – novotvorjenka. S čim se ukvarja ZRC SAZU (in zlasti Fran) – kratico poznamo, vsebino pa dijaki verjetno malo manj. Ukvarjate se tudi s frazeologijo. V članku – Zaljubljeni do ušes in še čez: Eros v slovenski frazeologiji – se ukvarjate s pojmom ljubezni. Nam lahko predstavite ta vidik vašega dela?

Jakop: Projekt Beseda leta poteka v mnogih državah. Gre za to, da se prevetri, katera beseda je v tistem letu pustila največji pečat. Seveda je to beseda, ki je bila povezana z dogodki, ki so se nam najbolj vtisnili v spomin. Projekt Beseda leta poteka celo leto, saj se lahko na spletni strani zanj celo leto glasuje. Torej se skozi vse leto zbira beseda in na ta način se zbere do 300 besed, potem pa se strokovna žirija, ki jo sestavljajo raziskovalci ZRC SAZU, novinar in predstavnik društva zveze gluhih in naglušnih Slovenije, odloči za 10 finalistov in izbor vsake besede tudi strokovno utemeljijo. Zatem se o tej besedi glasuje, prejmejo pa okoli 2000 glasov. Lani je zmagala besed ujma, leto prej gasilec. Zelo pomembno je poudariti, da se ob besedi leta izbira tudi kretnja, lani je bila to solidarnost, in novotvorjenka – strojetvor.

V okviru ZRC SAZU deluje 18 različnih inštitutov. Eden pomembnejših je Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša. Od konca 2. svetovne vojne skrbi za to, da se besedje zapisuje, sistematično raziskuje, da se lahko kontinuirano goji slovenski knjižni jezik. Inštitut je sestavljen ne samo iz skupine, ki raziskuje sodobni knjižni jezik, ampak je še sekcija za narečja, zgodovino in pravopisna sekcija (prenova pravopisnih pravil). Portal Fran – s klikom lahko izvemo vse o slovenskih besedah. Portal Fran vsebuje 45 različnih slovarjev – SSKJ, Pravopis, zgodovinski slovarji, Dialektološki atlas, Jezikovna svetovalnica. Franček pa je preprosta verzija, poenostavljena različica Frana, dobro je pojasnjena zgodovina posameznih besed.

Frazeologija nam razkrije skrivne plati v naši kulturi in dojemanju. S frazeološko enoto povemo tisto, česar ne bi želeli neposredno izreči. Ljubezen je zelo širok pojem, tako da ga ne smemo zamejevati na to področje, ki nam včasih naredi rane zaradi zavrnitve, ločitve ipd. Kadar smo v tiski na področju ljubezni, pomislimo, da je ta ljubezen, ki jo gojimo na ravni ljubezenske zveze, samo ena od vrst ljubezni.

Zapisali ste, da je Visoška kronika skupaj s Cvetjem v jeseni sijajna realizacija vrhunca Tavčarjevega »programa« besednega ustvarjanja (navsezava na Marijana Krambergerja – mučen in dokončen spopad s stvarnostjo).

Perenič: Ko se Janez zaljubi v Meto, ki pozneje umre, ta ljubezen živi v njem naprej, tudi ko nje ni več. Ljubezen je torej osvobodjena zemeljskih spon. V Visoški kroniki se zgodi podobno – na koncu Visoške kronike ostane samo še sin visoškega gospodarja, ki se odloči, v imenu ljubezni, da bo svoje življenje daroval oltarju, kar je tudi izraz vseobsegajoče ljubezni, ki je po Avguštinu božja ljubezen, veličasten zaključek. Tu je Tavčar napravil korak k moderni, v kateri je, vrhunec življenja smrt, po kateri se ta ljubezen prelije v večnost.

Načeloma sta bila oba, Jurčič in Tavčar preprostega, kmečkega rodu. Toda Jurčič je velik del življenja živel v mestu, Tavčar pa bil celo prepričan, da je plemenitega duha zaradi domnevnega pravega Tavčarjevega očeta ... njegovi strici pa so bili duhovniki. Je torej sploh bil le preprost kmečki sin, kar Jurčič na začetku pač definitivno da? Kako se je kazalo nasprotje med: vaško (preprosto, plebejsko) »iskrenostjo« in patricijsko (jara gospoda?), meščansko, novo identiteto? Je to le privid ali resen antagonizem (mesto : podeželje)? Gre tudi za zgodovinsko nasprotje med naprednim-zavednim in konzervativnim-tradicionalnim?

Selišnik: Konec 19. stoletja pride do vzpona slovenskega nacionalnega gibanja: vse temelji na kmetih, saj so mesta v rokah tujcev, Nemcev, Italijanov, podeželane pa je po njihovem »treba civilizirati«. Na Kranjskem so mesta manj nemška – pripadniki liberalnega gibanja, ki zasedejo najvišje položaje v slovenskem političnem življenju v mestih, so vsi kmečkega izvora, ki se povzpnejo s pomočjo izobrazbe – »self made men« – odvetniki, zdravniki. Politični katolicizem pa je vezan na duhovnike, šele v začetku 20. stoletja se tudi laiki, npr. meščani uveljavljajo v slovenski ljudski stranki. Meščanstvo je v 19. stoletju bolj stil življenja. Na Kranjskem je več podeželskega meščanstva, ki je bolj konzervativno. A v cerkev hodijo tudi liberalci (kot sicer svobodomiseln); ateistov ni, razen npr. Etbina Kristana (Jugoslovanska socialno-demokratska stranka).

Jakop: Danes so razlike med meščanskim in podeželskim govorom zabrisane, npr. zaradi dnevnik idr. migracij, mladi sploh ne govorijo več posameznih narečij. Pri Jurčiču in Tavčarju meščanstvo govori bolj nemško (tudi Slovenci), na podeželju slovensko; torej je tu velika razlika. Jurčič do svojega 37. leta, ko je umrl, (tudi zaradi obilice dela) ni niti imel časa postati nek »visoki« gospod, Tavčar pa je nadgrajeval njegovo jezikovno delo, malo zgladil Jurčičevo vnašanje slovanskih besed. Tavčar je torej že imel neko osnovo. V Franu (Pleteršnik) je npr. veliko besedišča Josipa Jurčiča. (Beseda 'babica' na primer ne pomeni stara mati, temveč stara ženska na splošno.)

Naše skupno druženje zaključujemo z globokim in pomenljivim razmišljanjem naše gostje dr. Urške Perenič, v intervjuju pri založbi Beletrina ob izidu dela Na valovih življenja. Rekli ste, da: »Literaturo razumete kot nekaj živega, nekaj kar dejansko prihaja iz duše in srca in da je do danes preživela tista literatura, ki je prežeta z nečim avtentičnim in da jo razumete kot nekaj, kar je prišlo iz človeka in je zato živo.«

Tudi dr. Ireni Selišnik in dr. Nataši Jakob želimo na področju jezikoslovja, ženskega vprašanja in drugih področjih raziskovanja veliko uspehov. Z veseljem bomo tudi v prihodnosti spremljali vaše raziskovalno delo.

Najlepša hvala vsem trem gostjam, da ste si vzele čas za pogovor o vašem izredno zanimivem delu ter nas obiskale v Občini Ivančna Gorica, kjer že mnogo let ustvarjamo pod geslom Prijetno domače. Še bolj pa smo počaščeni, da ste vaše misli in razmišljanja predstavile na naši šoli, ki je poimenovana po rojaku Josipu Jurčiču in kjer že vrsto let soustvarjamo prihodnost mladih, in sicer pod geslom Jurčič nas povezuje.

Iskrena hvala, seveda v upanju na še kakšno sodelovanje v prihodnosti.

Iskrice št. 2 (tematska številka Okrogla miza Jurčič – Tavčar), šolsko leto 2023/24

Izdala in založila: Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

Za izdajatelja: Ajda Erjavec

Uredila: Igor Gruden, Lea Kastelic

Jezikovni pregled: Lea Kastelic

Oblikovanje: Ana Furjan

